

Ulla Bjerregaard Salicaths prædiken 1. søndag efter trinitatis

Taler

Ulla Bjerregaard Salicath
Sognepræst

Dato

11. juni 2023

Sted

Stavnsholtkirken, Farum

Omstændigheder

Prædikenen blev transmitteret i programmet Gudstjeneste på P1 d. 11. juni 2023.

Prædikentekst

Lukasevangeliet kapitel 16, vers 19-31

Er dag er det for sent.

Der er ting i vores liv, der ikke kan gøres om, hvor man må tænke; *Bare jeg havde været klogere. Bare jeg havde vidst, hvad jeg ved nu.*

Fortællingen fra Lukas er henlagt til himlen, i Abrahams skød, men den vil skubbe til os og minde os om at handle i tide.

Jeg vil flytte fortællingen tilbage til det dennesidige, ikke for at afskaffe Guds evighed men for at lade Gudsriget tage sin begyndelse i dette liv. Derfra vokser håbet om, at intet kan skille os fra Gud, heller ikke den dag, vi dør.

Dommen begynder nu. Dom er ikke hævn med modsigelse, kaldelse til nyt liv, til en ny begyndelse.

Gud lod sig ikke føde ind i verden for at hævnen kunne få plads mellem os. Hvad glæde er der i at se andre lide, både i fantasien som konkret?

Modsætningen er i dag mellem rig og fattig.

Den rige mand tror, han kan bruge Lazarus som hans stik i rend- dreng helt ind i evigheden, og intet kan ændre på det. Han er kun interesseret i sig selv og sine

kødelige brødre, men hans bror Lazarus er han blind over for. Uanset at han har ligget uden for hans dør, og den rige mand har ikke kunne undgå at se eller høre ham.

Og dommen over den ligegyldighed, gælder naturligvis ikke blot for den rige mand. Den gælder i høj grad for os. Det er derfor vi skal høre fortællingen.

Fortællingen indgår i en sammenhæng i Kapitel 16 i Lukasevangliet, der omhandler vores forhold til penge. Hvad gør vi med alle de mange muligheder, vi har.

Det er i den sammenhæng, vores tekst indgår. Hovedtemaet er modsætningen mellem Gud og mammon.

Der står: I kan ikke tjene både Gud og mammon.

Det er ikke rigdom eller fattigdom alene, der er problemet i Lukas, men derimod, hvad vi tjener, hvad der driver os.

Lukas understreger forskellen mellem at tjene Gud og tjene mammon. Det giver en anden nuance på forholdet mellem rig og fattig end blot at se den rige som ond og den fattige som god.

Man må konstatere, at ulighed er en del af verden, vi bruger vores talenter forskelligt og skal ikke grave dem ned, men det vigtigste er, hvad vi tjener. Om vi tjener Gud eller mammon. Hvis der er rigdom, så skal det bruges til det gode.

Og Lukas fortæller ret morsomt, også i kapitel 16, om en uærlig godsforvalter.

Lignelsen handler om en godsforvalter, der har snydt og bedraget sin Herre. Derfor kaldes han den uærlige godsforvalter.

Og her er Lukas' udlægning fuldstændig suveræn.

For alt det han har snydt sig til gennem uærlig mammon, det skal han nu bruge til noget godt og dele ud af alle midlerne til glæde for andre, for derved tjener han Gud og ikke mammon.

Og det er langt mere end en moralsk anløben lignelse, for i overført betydning snyder og bedrager vi også med vores liv.

Hvem har ikke fået langt mere end du eller jeg har gjort os fortjente til?

Vi kan hverken kræve eller arbejde os til venskab, tillid, overbærenhed, varme. Vi skal være omhyggelige med det og ikke uærlige, men vi får langt mere end nogen kan kræve. Vi lever af det, som ikke går op, som uærlige godsforvaltere, men alligevel som Guds børn.

Det er ikke bedre sagt end hos Matthæus:

Skønt I også er onde, giver I jeres børn gode gaver.

Så fortvivl ikke. Godheden står alligevel på spring, vi kan gribe den eller mere præcist gribes af den.

Med epistlens ord: Vi elsker, fordi han elskede os først.

Vi er alle sat i en gæld på forhånd og det bør være udgangspunkt for alt og for den generøsitet, der er evangeliets åndedrag.

Lazarus skal ikke leve på en forventning om, at alt opretter sig i et kommende Gudsrige og vente på den søde hævn, hvor den rige mand endelig skal få sin egen kulde at mærke. Frygt findes ikke i kærligheden, siger Johannes, og den fuldendte kærlighed fordriver frygten.

Navnet Lazarus betyder: Gud har hjulpet. Guds nærvær er ikke begrænset af lykke og held i verden men gælder uanset, hvor og hvem, vi er. Lazarus er også Guds hellige og elskede. Han skal ikke hade den rige mand og finde forløsning i hævn fantasier, for så er han selv fortabt. Et menneske kan blive så optaget af hævn eller retfærdighed, at det bliver blindt over for alt andet. Lazarus kan være lige så fortabt, ikke bare fordi han er fattig og uden midler, men hvis vreden over verdens uretfærdighed tager bolig i ham.

Den rige mand skal forstå, at ingen skal være hans stik-i-rend dreng, og at han ikke skal bruge sit liv til at bygge en fæstning op omkring sig selv og hans brødre.

Den amerikanske filosof Hannah Arendt var optaget af kristendom, fordi den for hende rummer to helt afgørende ting.

To ting, der er nødvendige, for at vi kan leve med hinanden og handle og tænke frit.

Ikke overraskende nævner hun tilgivelsen, altså det modsatte af hævn. Den anden afgørende ting er LØFTET, som vi kender fra dåbsløftet, for se og ikke mindst HUSK: Jeg er med dig alle dage indtil verdens ende.

Vores liv er uforudsigeligt, vi kender ikke fremtiden. Midlet mod uforudsigelighed og al tings usikkerhed er løftet. Løftet er som en sikker ø i et bevægeligt hav, så frygt og bekymringer ikke får magt over os. Hver dag har nok i sin bekymring!

Tilgivelse muliggør en ny begyndelse, uanset det vi gjorde eller undlod at gøre, som ikke kan gøres om, når tiden rinder ud. Det er en hård lære, og derfor går vi til uden tilgivelse. Tilgivelsen hindrer, at hævnen og hårdheden kommer til at styre mellem os. Men også fortvivlelsen over, at vi ikke er klogere eller bedre, end vi nu var eller er.

Begge ting, løfte og tilgivelse er noget vi ikke selv kan skabe men må tage imod, da ingen kan tilgive sig selv og løfter alene udstedt af en selv, er der ikke meget styrke i. De er som ligegyldige nytårsforsætter.

Kun i kraft af løftet og tilgivelsen kan mennesker forblive frie og handlende væsener, ifølge Arendt.

For fejl hører til i vores liv mellem hinanden og uden tilgivelse, så kan vi til sidst ikke trække vejret frit men kommer til at frygte for os selv og hinanden.

Alle kan afsløres som uærlige godsforvaltere af sit liv, alle har syndet og alle kommer til kort. Men i stedet for at angribe hinanden, kunne vi begynde et andet sted. Netop i Evangeliet.

Vi elsker, fordi han elskede først.

Vi er ikke i underskud men i overskud.

Dommen er derimod Guds utrættelige nåde og løftet om, at ingen kommer ind i Guds rige, uden at vi bliver som børn på ny. Dvs. ganske forenklet, at vi ikke kan frelse os selv, men må stole på det løfte, vi har fået i dåbsgave.

Løfte og tilgivelse bærer vores liv. Det gælder for den rige mand og Lazarus, det gælder for os.

Amen.

Kilde

Tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ulla-bjerregaard-salicaths-praediken-1-sondag-efter-trinitatis>